

Namen van paddenstoelen (CNN) de eer was toegevallen om de Lof-prijs der Nederlandse taal 2016 te krijgen. Aanleiding hiertoe was dat aan ruim 500 paddenstoelsoorten originele en liefdevolle Nederlandse namen gegeven zijn. Op 15 juni werd de prijs in Haarlem feestelijk uitgereikt aan de commissieleden die aanwezig konden zijn: Thom Kuyper, Jorinde Nuytinck en Anneke van der Putte. Na de uitreiking heeft Thom Kuyper een dankwoord uitgesproken. Op onze webstek staan enkele foto's van deze inspirerende en gezellige middag, en wat informatie over de achtergrond van deze prijs.

Nu u al lezende zo onderaan dit stukje bent gekomen, ziet u dat het dit keer niet geschreven is door onze voorzitter Jacques Horsten. Door een lelijke val heeft Jacques een aantal ribben gebroken en inwendige verwondingen opgelopen. Gebroken ribben zijn bijzonder pijnlijk. Omdat genezing tijd kost heeft het bestuur hem zoveel mogelijk ontzien en daarom is dit voorwoord dit keer van de hand van de vicevoorzitter. Nu ik dit schrijf is Jacques goed aan de beterende hand en we gaan er van uit dat hij geheel hersteld is op het moment dat u dit stukje leest.

AnnaElise Jansen, vicevoorzitter
augustus 2017

IN MEMORIAM ATTE VAN DEN BERG, 1933–2017

Op woensdag 8 augustus 2017 werd Atte van den Berg, tijdens een excursie van de WMOIJ, getroffen door een hartstilstand. Hij overleed later dezelfde dag in het ziekenhuis in Zwolle.

Atte was bij veel leden bekend. Naast privé excursies, alleen of met vrienden, zijn zes meetpunten en de wekelijkse excursies van de WMOIJ probeerde hij zoveel mogelijk andere excursies bij te wonen en nam hij vele jaren actief deel aan de binnenlandse en buitenlandse werkweken. Daarnaast waren er de jaarlijkse reizen naar Scandinavië. Medio december hoorde je hem dan ook wel eens verzuchten dat een flinke vorst hem onderhand welkom was, maar echt menen deed hij dat natuurlijk niet. Zoals de rouwkaart terecht meldde, was hij mycoloog in hart en nieren.

Atte werd lid van de NMV in het jaar 1966. Hoewel je met elke paddenstoel bij hem kon aankomen lag zijn liefde toch wel bij de grotere asco's zoals *Peziza's*, *Helvella's* en *Otidea's*. Iedereen die met een werkweek heeft meegedaan, herinnert zich hoe hij de eerste avond even de aandacht vroeg met het verzoek gevonden exemplaren van deze groepen bij hem af te leveren.

Toen ik hem eens vroeg waar deze voorliefde vandaan

kwam, vertelde hij dat, toen hij met paddenstoelen begon, er weinig bruikbare literatuur was om paddenstoelen mee te determineren, maar dat de KNNV mededelingen van Maas-Geesteranus over deze groepen net uit waren gekomen. Daarna kwam het eerste deel van Pilze der Schweiz, wat hem de gelegenheid bood zich verder in deze groepen te verdiepen. In de loop van de tijd kwamen daar de binnenlandse en buitenlandse contacten bij en natuurlijk veel literatuur. Nog kort geleden leerde hij met 'Google translate' omgaan om een Italiaanse tekst over een *Peziza* te kunnen doorgronden.

Wie Atte gekend heeft, wist dat er veel verhalen waren. Uit zijn jeugd, zijn diensttijd en zijn vele jaren in het onderwijs. Hij kon teksten reciteren als geen ander en zong zonder hapering het ene lied na het andere. Atte's jeugd verliep echter niet zonder problemen. Zijn beide ouders kwamen vroeg in zijn jeugd te overlijden en met de start van de oorlog bleek het niet mogelijk hem vanuit Heerlen te verenigen met zijn zusje, bij zijn tante in Delfzijl. Dus werd hij onderdeel van het gezin van de burens, waarin hij liefdevol werd opgevangen. Talloos waren de verhalen over zijn socialistische stiefvader die zich goed staande kon houden in de roomse omgeving met zijn door Atte later overgenomen oneliners. Zijn jaren als onderwijzer in de Noordse Schut bij Hollandse Veld bleven belangrijk voor hem. Talloos waren de gedetailleerde verhalen. Op weg naar de excursie in de Eese, op 5 augustus, vertelde hij nog over het punctueel luiden van de schoolbel. Punctueel was Atte en als hij zelf naar een excursie reed, was hij stevast als eerste op de verzamelplek aanwezig. Tijdens de excursies werd gefotografeerd en werden zorgvuldig uitgekozen exemplaren opgeborgen. Wie een grotere asco bij hem inleverde, kon rekenen op een mondeling of per email verzonden uitgebreid en zorgvuldig afgewogen antwoord. Met name bij *Peziza*'s met uitleg over welke determinatietabel was gebruikt om op welke naam uit te komen.

Hij vond dat het in toenemende mate belangrijk werd te vermelden welke literatuur was gebruikt om tot een naam te komen. Met de verschillende oude en nieuwe literatuur uit uiteenlopende landen en de vele synoniemen leek hem dat niet meer dan logisch. Nauwkeurige microscopie ging bij hem vooraf aan het determineren en van vele vondsten werd een beschrijving gemaakt. Gedroogd materiaal werd bewaard en voorzien van de beschrijving zodat het op de juiste wijze aan het Herbarium in Leiden aangeleverd kon worden. Hij was daarmee nog lang niet klaar.

Zijn kennis had hij weer van bekende mycologen zoals Maarten van Vuure en Frans Tjallingii, maar ook van minder bekende zoals Albert Sieders uit Epe met wie hij jarenlang optrok. Zorgvuldig observeren en het maken van nauwkeurige beschrijvingen had hij van hen geleerd.

Hij vond het een eer dat hij destijds, in 1975, door Frans Tjallingii werd uitgenodigd om deel uit te maken van de Werkgroep Mycologisch Onderzoek IJsselmeerpolders (WMOIJ). Hij zag met gemengde gevoelens de oorspronkelijke groep over de jaren uitdunnen en daarmee ook naar zijn mening het wetenschappelijk gehalte. Uiteindelijk was hij het laatste oorspronkelijke actieve lid van de werkgroep.

Met zijn overlijden komt een einde aan het door hem ononderbroken onderzoek van de stranden aan de randmeren van de polders, onderzoek verricht zowel binnen als buiten WMOIJ verband. Dit jaar was het 41^e jaar. Het is helaas niet gekomen tot een afgerond artikel over deze inventarisatiereeks.

De laatste jaren besteedde hij zijn voorjaarsvakanties aan microscopie cursussen in het buitenland om zijn kennis bij te spijkeren van groepen waar hij nog niet zo ervaren in was.

Op de vakanties naar Zweden, met Elze, was de auto volgeladen met boeken en stapels klappers met overdrukken van artikeltjes. Hij kon goed omgaan met de computer maar vond dat er niets boven een boek ging. Conclusies werden getrokken na het raadplegen van minstens 2 verschillende werken. Tegen het einde van de vakantie wilde hij dan stevast weten hoeveel soorten, hoeveel nieuw voor dit gebied en hoeveel geheel nieuwe soorten er waargenomen waren. De Zweedse lijst liep onderhand tegen de 900 soorten.

Atte was een verenigingsmens. Hij vond dat als de vereniging wat voor jou betekent, dat je ook wat voor de vereniging kan betekenen. Als er een beroep gedaan werd vanuit het bestuur stond hij op. Talloze malen is hij deel van de kascommissie geweest. Hij zat jaren in de bibliotheekcommissie. Toen de buitenlandse werkweek in 2011 niet door dreigde te gaan regelde hij samen met Bert Tolsma een uitstekend verlopen werkweek met behulp van plaatselijke mycologen. In de loop van de tijd heeft hij, al dan niet samen met anderen, zo'n 23 artikelen voor Coolia geschreven en honderden Natuurberichten nagekeken voor plaatsing. Ook verzorgde hij de levering van chemicaliën op de Nieuwjaarsdag. Ook daar weer keurig verzorgd met op elk zakje (geregeld bij de apotheker want het hoeft de vereniging toch geen geld te kosten) de bestelde flesjes/glaasjes met de prijs en natuurlijk de naam van degene die besteld had.

In veel opzichten zullen wij en de vereniging Atte gaan missen.

Menno Boomsluiters
Elze Dijkman

Chronologische lijst van publicaties door T.A. (Atte) van den Berg

versie 31 augustus 2017, samengesteld door Elze Dijkman & Aldert Gutter

Swart-Velthuyzen, C.M. & Berg, T. A. van den. 1987. Notities uit de IJsselmeerpolders (3); *Heyderia sclerotipes* in Flevoland. Coolia 30: 31-36.

—— 1998. Notities uit de IJsselmeerpolders (4): *Discina ancilis* in Flevoland. Coolia 41: 174-175.

—— 2000. Notities uit de IJsselmeerpolders - 6: *Peziza trachycarpa* op het Abbertstrand. Coolia 43: 23-24.

Zanen, G.C.N. van, Bremer, P., Aa, H.A. van der, Berg, T.A. van den, Veerkamp, M.T. & Vries, G.A. de. 2000. Paddestoelen in Flevoland. Utrecht: KNNV Uitgeverij.

—— 2001. Gevolgen van "Opsporing verzocht". Coolia 44: 192-193.

—— 2001. Het Moerasmosoortje. Coolia 44: 117-118.

—— 2003. De buitenlandse werkweek 2002. Coolia 46: 72.

—— 2003. Verslag meetnetexcursie naar het Nijendal bij Olst op 21 september 2002. Coolia 46: 108.

—— 2004. Notities uit de IJsselmeerpolders - 7. *Discina ancilis* in Flevoland. Coolia 47: 177-178.

—— 2005. Notities uit de IJsselmeerpolders - 8. *Peziza obtusapiculata* Moravec. Coolia 48: 47-49.

Groenendaal M. & Berg, T. A. van den. 2006. *Clavaria zollingeri* in een wegberm in Nederland. Coolia 49: 187-190.

—— 2007. De binnenlandse werkweek 2006. Coolia 50: 97-100.

—— 2008. De buitenlandse werkweek van 2007. Coolia 51: 145-149.

Kuyper, Th.W. & Berg, T.A. van den. 2010. In Memoriam Henk Piepenbroek. Coolia 53: 165-166.

—— 2011. *Coccomyces tumidus* (Fr.) de Not., nieuw voor Nederland. Bijzondere waarnemingen en vondsten. Coolia 54: 141-142.

—— 2011. Nogmaals *Coccomyces tumidus*. (Reactie van lezers) Coolia 54: 235.

Baethcke C. & Berg, T. A. van den. 2012. Bestaat de Compostbekerzwam? Een dwaaltocht op zoek naar de naam van een gesteelde *Peziza*. Coolia 55: 95-98.

—— 2013. Grote harpoenzwam op snipperhopen. Coolia 56: 143-145.

—— 2014. Enkele Ascomyceten tijdens de Buitenlandse Werkweek 2013. Coolia 57: 129-131.

—— 2015. Notities uit de IJsselmeerpolders - 10. De Borstelige aardtong duikt op in Oost-Flevoland. Coolia 58: 19-20.

—— 2016. In Memoriam Frans Stokman. Coolia 59: 170.

—— 2016. Notities uit de IJsselmeerpolders - 11. Coolia 59 : 18-20.

—— 2016. Notities uit de IJsselmeerpolders - 12. Coolia 59 : 101-103.

Kuyper, Th.W. & Berg, T.A. van den. 2016. In Memoriam Gerrie Piepenbroek-Groters. Coolia 59: 110-111.

—— 2017. *Microglossum* en *Thuemenidium* op Vlieland. Coolia 60: 87-90.

—— 2017. Notities uit de IJsselmeerpolders - 14: *Peziza boltonii*. Coolia 60 : 129-130.

En vele bijdragen in werkweekberichten onder redactie van anderen in Coolia